

ideeën voor een plek

Advies Flora- en faunawet ten behoeve
van de realisatie van een zorginstelling
aan de Geelbroekerweg 8/8a te
Hooghalen

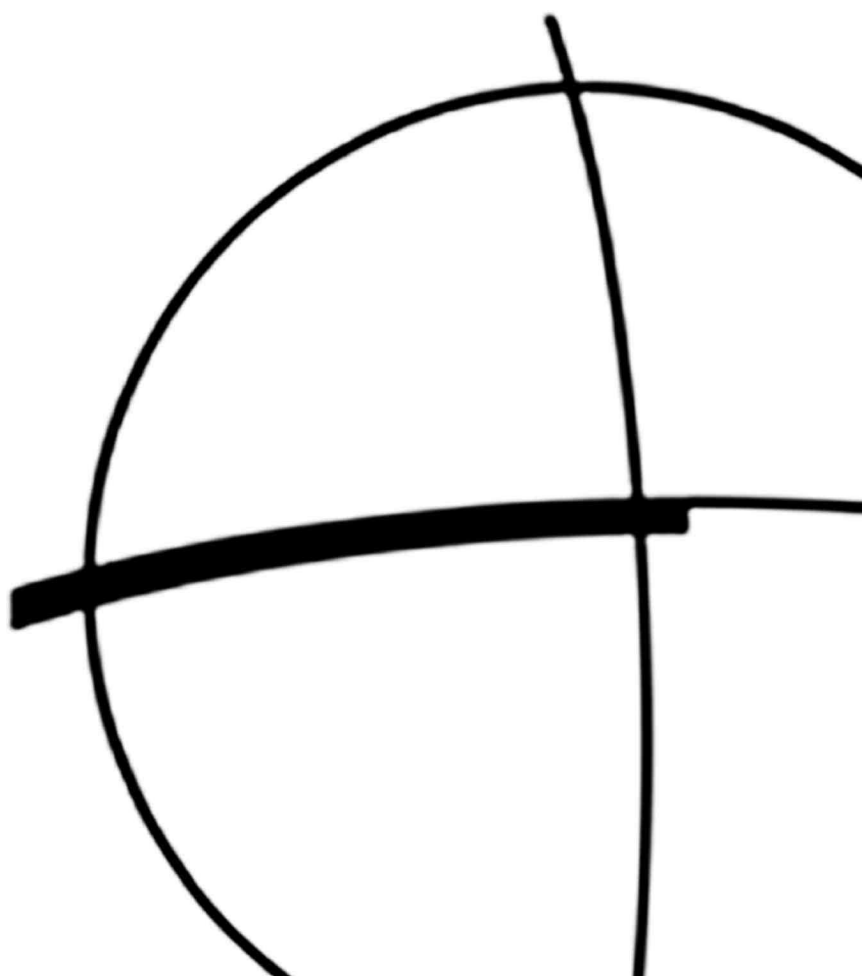
Advies Flora- en faunawet ten behoeve
van de realisatie van een zorginstelling
aan de Geelbroekerweg 8/8a te
Hooghalen

Inhoud:

Rapport en bijlagen

12 februari 2008

Projectnummer 153.38.12.30.11

Inhoudsopgave

1	Samenvatting	5
1.1	Aanleiding onderzoek	5
1.2	Soortenbescherming	5
1.3	Gebiedsbescherming	6
2	Inleiding	7
2.1	Planbeschrijving	7
2.2	Flora- en faunawet	7
3	Beschrijving van het gebied	11
3.1	Plangebied	11
4	Natuurwaarden	15
4.1	Beschermde gebieden	15
4.2	Soortenonderzoek	16
4.2.1	Vaatplanten	17
4.2.2	Zoogdieren - vleermuizen	18
4.2.3	Zoogdieren - overige	19
4.2.4	Vogels	20
4.2.5	Amfibieën	21
4.2.6	Reptielen	23
4.2.7	Vissen	23
4.2.8	Dagvlinders	24
4.2.9	Libellen	24
4.2.10	Overige ongewervelde soorten	25
5	Conclusie	27
5.1	Gebiedsbescherming	27
5.2	Soortenbescherming	27
6	Bronnen	31
6.1	Veldbezoek	31
6.2	Media	31
6.3	Gegevens	31
6.4	Literatuur	31

Bijlagen

S a m e n v a t t i n g

Aanleiding onderzoek ^{1.1}

De Vanboeijerstichting heeft plannen om aan de Geelbroekerweg te Hooghalen een zorginstelling te realiseren. In het kader van de Flora- en faunawet is een onderzoek uitgevoerd naar de aanwezige natuurwaarden in het gebied. Tevens is gekeken naar de effecten op beschermde gebieden in de omgeving.

Soortenbescherming ^{1.2}

Soortengroep	Verbodsovertreding van beschermde soorten in het plangebied	Vervolgstep
Flora	-	-
Vleermuizen	-	-
Overige zoogdieren	Aardmuis, gewone bosspitsmuis, tweekleurige bosspitsmuis, dwergspitsmuis, egel, haas, ree, rosse woelmuis, wezel, bunzing en hermelijn. Steenmarter	Geen, vrijstelling Geen, indien werken onder voorwaarden (zie paragraaf 4.2.3). Anders nader onderzoek
Vogels	Enkele algemene soorten en een enkele rode lijstsoort	Geen, bij werken buiten broedseizoen
Amfibieën	Gewone pad, bruine kikker, bastaardkikker en kleine watersalamander Poelkikker	Geen, vrijstelling Geen, indien werken onder voorwaarden (zie paragraaf 4.2.5)
Reptielen	-	-
Vissen	-	-
Dagvlinders	-	-
Libellen	-	-
Overige soorten	-	-

G e b i e d s b e s c h e r m i n g ^{1.3}

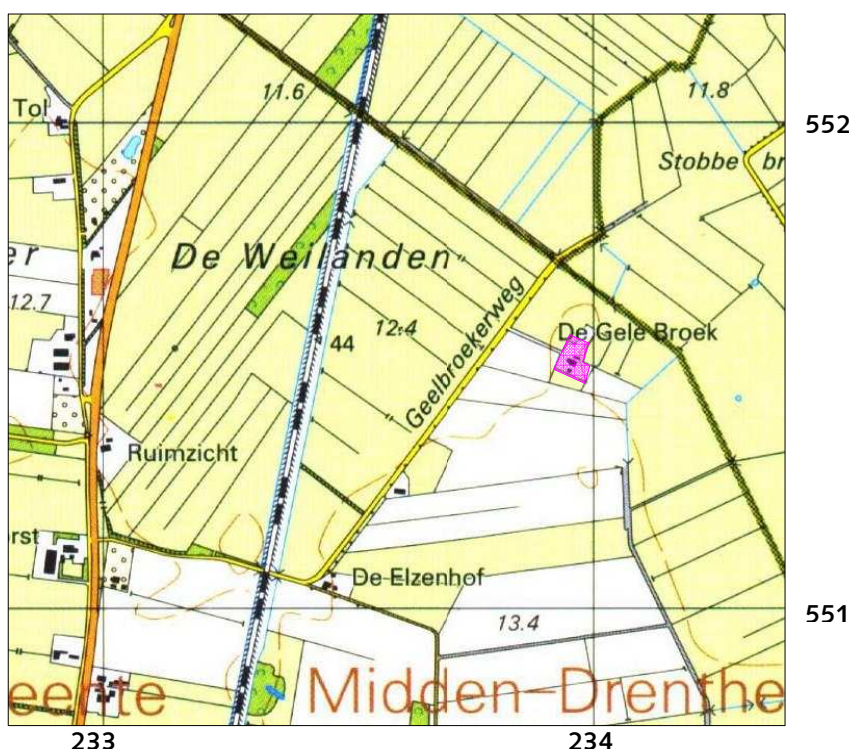
Beschermde gebieden in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur liggen op kleine afstand van het plangebied en zijn hiervan gescheiden door weilanden. Het is onwaarschijnlijk dat de geringe toename van bebouwingsverharding effecten zal hebben op de waterhuishouding van de beschermde gebieden. Daarnaast zal verstoring van deze open gebieden door bezoek minimaal zijn. Gezien de aard van de ingrepen en de geplande gebruiksfunctie van het plangebied zijn dan ook geen negatieve effecten te verwachten. Voor deze activiteit is daarom geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet nodig. De activiteit is op dit punt niet in strijd met het POP-Drenthe.

Inleiding

2

Planbeschrijving ^{2.1}

Ten behoeve van de procedure ex artikel 19 lid 1WRO Geelbroekerweg 8-8a te Hooghalen in de gemeente Midden-Drenthe is het noodzakelijk een onderzoek in het kader van de Flora- en faunawet uit te voeren naar de aanwezige natuurwaarden in het gebied. Tevens is gekeken naar de effecten op beschermde gebieden in de omgeving.

Figuur 1. Plangebied (roze), omliggend gebied en kilometerhokken (grijze lijnen)

Flora- en faunawet ^{2.2}

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. Het soortenbeleid uit de Vogelrichtlijn van 1979 en de Habitatrichtlijn van 1992 van de Europese Unie is hiermee in de nationale wetgeving verwerkt.

Achter de Flora- en faunawet staat het idee van de zorgplicht voor in het wild levende dieren en planten (zowel beschermde als onbeschermde) en hun leefomgeving. Die zorgplicht houdt in ieder geval in dat iedereen die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat zijn handelen of nalaten nadelig

ZORGPLICHT

ge gevolgen heeft voor flora of fauna, verplicht is een dergelijk handelen achterwege te laten. Diegene moet alle maatregelen nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden verwacht om die nadelige gevolgen te voorkomen, zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken (artikel 2). Volgens de Flora- en faunawet is het verboden om beschermde planten te verwijderen of te beschadigen (artikel 8), beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen (artikel 9) of opzettelijk te verontrusten (artikel 10) en voortplantings- of vaste rust- en verblijfplaatsen te beschadigen (artikel 11). Ook het rapen of beschadigen van eieren van beschermde dieren is verboden (artikel 12).

SOORTENBESCHERMING

Beschermd zijn de inheemse zoogdieren (met uitzondering van huismuis, bruine rat en zwarte rat), alle inheemse vogels, amfibieën en reptielen, sommige planten, vissen, vlinders, libellen, kevers en mieren en rivierkreeft, wijngaardslak en Bataafse stroommossel. Deze soorten zijn vermeld op lijsten die zijn gebaseerd op het Besluit aanwijzing dier- en plantensoorten Flora- en faunawet. De verboden in de artikelen 9, 10 en 11 gelden niet voor mol, bosmuis en veldmuis. Ook gelden ze niet voor huisspitsmuis als deze zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevindt.

BESCHERMINGSREGIMES

Op 23 februari 2005 is de AMvB 2004 betreffende artikel 75 van de Flora- en faunawet in werking getreden. Deze AMvB deelt de in Nederland beschermde soorten in drie beschermingsregimes in. In de 'Lijst van alle soorten beschermd onder de Flora- en faunawet' worden de soorten ingedeeld in tabellen (zie ook bijlage 8).

1. Algemene soorten (in dit rapport aangegeven als 'soorten in tabel 1'). Voor deze soorten geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen vrijstelling voor de verbodsbepalingen genoemd in de artikelen 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet.
2. Overige soorten (in dit rapport aangegeven als 'soorten in tabel 2'). Voor overige soorten en vogelsoorten geldt eveneens een vrijstelling bij ruimtelijke activiteiten, mits de activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit goedgekeurde gedragscode. Zolang geen gedragscode is opgesteld, moet voor verstoring van de soorten uit tabel 2 ontheffing worden aangevraagd.
3. Strikt beschermde soorten. Bijlage 1-soorten van de AMvB 2004 en bijlage IV-soorten van de Habitatrichtlijn (in dit rapport aangegeven als 'soorten in tabel 3').
Voor deze soorten geldt in principe geen vrijstelling. Voor verstoring van deze soorten en van vogels kan slechts onder bepaalde voorwaarden ontheffing worden verleend.

De Flora- en faunawet beschermt individuele exemplaren van een soort en vaste rust- en verblijfplaatsen van diersoorten. Voor een goede instandhouding van een diersoort is echter ook behoud van foerageergebied en migratieroutes nodig. Dat wordt in dit rapport ook meegewogen.

HABITAT

Deze aspecten worden in de nieuwe interne handleiding van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit ook overwogen bij de besluitvorming over ontheffingverlening.

In dit rapport wordt tevens aandacht geschonken aan soorten van de Rode lijst. Hierop staan Nederlandse soorten die bijzondere aandacht nodig hebben. Deze soorten worden bedreigd, zijn zeldzaam of erg kwetsbaar of nemen sterk in aantal af (zie bijlage 7). De Rode lijsten zijn officieel door de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit vastgesteld (Besluit Rode lijsten flora en fauna, november 2004). Veel rode lijstsoorten (vooral planten) worden echter niet door de Flora- en faunawet beschermd en hebben daardoor geen duidelijke juridische status.

RODE LIJST

Naast het soortenbeleid uit de Europese Vogelrichtlijn (1979) en Habitatrichtlijn (1992) moet op grond van artikel 9 van het Besluit op de ruimtelijke ordening ook aandacht worden besteed aan beschermde natuurgebieden uit deze regelgeving. Dit is uitgewerkt in het Natura 2000-beleid. Natura 2000 is het netwerk van natuurgebieden in de Europese Unie die worden beschermd op grond van de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. De richtlijnen geven aan welke typen natuur en welke soorten precies moeten worden beschermd. De lidstaten wijzen daarvoor speciale beschermingszones aan. In het kader van de Vogelrichtlijn zijn speciale beschermingszones aangewezen ter bescherming van vogelsoorten vermeld in bijlage I van deze richtlijn, van trekvogels op de Nederlandse Rode lijst en van hun habitatten. Deze aanwijzing is in Nederland nagenoeg voltooid. In het kader van de Habitatrichtlijn zijn speciale beschermingszones aangemeld bij de Europese Commissie ter bescherming van leefgebieden vermeld in bijlage I en van planten- en diersoorten vermeld in bijlage II van deze richtlijn. Alle gebieden die zich kwalificeren voor aanmelding zijn op grond van de genoemde richtlijnen beschermd alsof ze al zijn aangewezen.

GEBIEDSBESCHERMING

Onder de oude Natuurbeschermingswet 1967 vielen twee typen gebieden: nationale en beschermde Natuurmonumenten en gebieden die de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit heeft aangewezen ter uitvoering van verdragen of andere internationale verplichtingen. Per 1 oktober 2005 vallen de Natura 2000-gebieden samen met de twee hiervoor staande typen gebieden onder de Natuurbeschermingswet 1998. Daar waar de beschermde Natuurmonumenten samenvallen met een Natura 2000-gebied, verliest het gebied zijn status als Natuurmonument. Voor ingrepen in of in de omgeving van een dergelijk gebied moet door

NATUURBESCHERMINGSWET

middel van een vooroverleg tussen bevoegd gezag en initiatiefnemer worden ingeschat of de ingreep negatieve effecten kan hebben. Als dit het geval is, wordt via een voortoets onderzocht of de ingreep significant negatieve effecten kan hebben. Wanneer geen wetenschappelijke zekerheid is dat er geen significant negatieve effecten zijn, moet een passende beoordeling worden uitgevoerd. Daarvoor moet de initiatiefnemer de gegevens aanleveren in de vorm van een Natuurbeschermingswetrapport. Het bevoegd gezag toetst deze rapportage op verzoek van de initiatiefnemer. Dit is bijna altijd het college van Gedeputeerde Staten van de provincie. In beginsel verleent het bevoegd gezag alleen een vergunning als zekerheid is verkregen dat de activiteit de natuurlijke kenmerken van het gebied niet aantast.

De omvang van de effecten wordt getoetst aan de instandhoudingsdoelstellingen van het betreffende beschermde gebied. Deze doelstellingen zijn of worden opgenomen in de aanwijzingsbesluiten en de beheersplannen. In het aanwijzingsbesluit van het Natura 2000-gebied staat vanwege welke soorten en habitatten en om welke reden het gebied is aangewezen. De instandhoudingsdoelstellingen van een gebied mogen niet worden geschaad. Deze zijn echter ten tijde van het schrijven van dit rapport niet of alleen in concept klaar en nog niet van kracht (concept Natura 2000-doelendocument en eerste trance aanwijzing 111 van de 161 gebieden). Naar verwachting zullen de aanwijzingsbesluiten vóór oktober 2008 definitief worden. Voorlopig wordt daarom getoetst aan de bestaande gebiedsdocumenten.

De Ecologische Hoofdstructuur uit de Nota Ruimte (Regeringsbeslissing 2006) en het POP-Drenthe geniet een vergelijkbare bescherming. Ingren bij deze gebieden worden door het bevoegd gezag, het college van Gedeputeerde Staten van de provincie, getoetst bij een ruimtelijke procedure. De Ecologische Hoofdstructuur mag niet worden aangetast. Aantasting wordt alleen verdedigbaar geacht als aantoonbaar is dat het project van groot openbaar belang is en er geen redelijk alternatief bestaat. Hier geldt het zogenaamde 'nee, tenzij'-principe. De aantasting moet zoveel mogelijk worden gemitigeerd. Restschade moet worden gecompenseerd.

B e s c h r i j v i n g v a n h e t g e b i e d

3

Plangebied 3.1

Het westelijke deel van het plangebied bestaat uit een landhuis met garage omringd door weilanden. In het oostelijke deel van het plangebied staat een cluster gebouwen waaronder een groepsaccommodatie met parkeerplaatsen en diverse dierenverblijven, zoals stallen en schuurtjes. Ten noorden van het cluster gebouwen ligt een paardenbak. Aan de oostzijde ligt een houtsingel met hierachter weilanden en aan de zuidzijde ligt een speelveld omringd door struweel. Het plangebied ligt in een open gebied met voornamelijk weilanden.

HUDIGE SITUATIE

Groepsaccommodatie

Binnenzijde stal

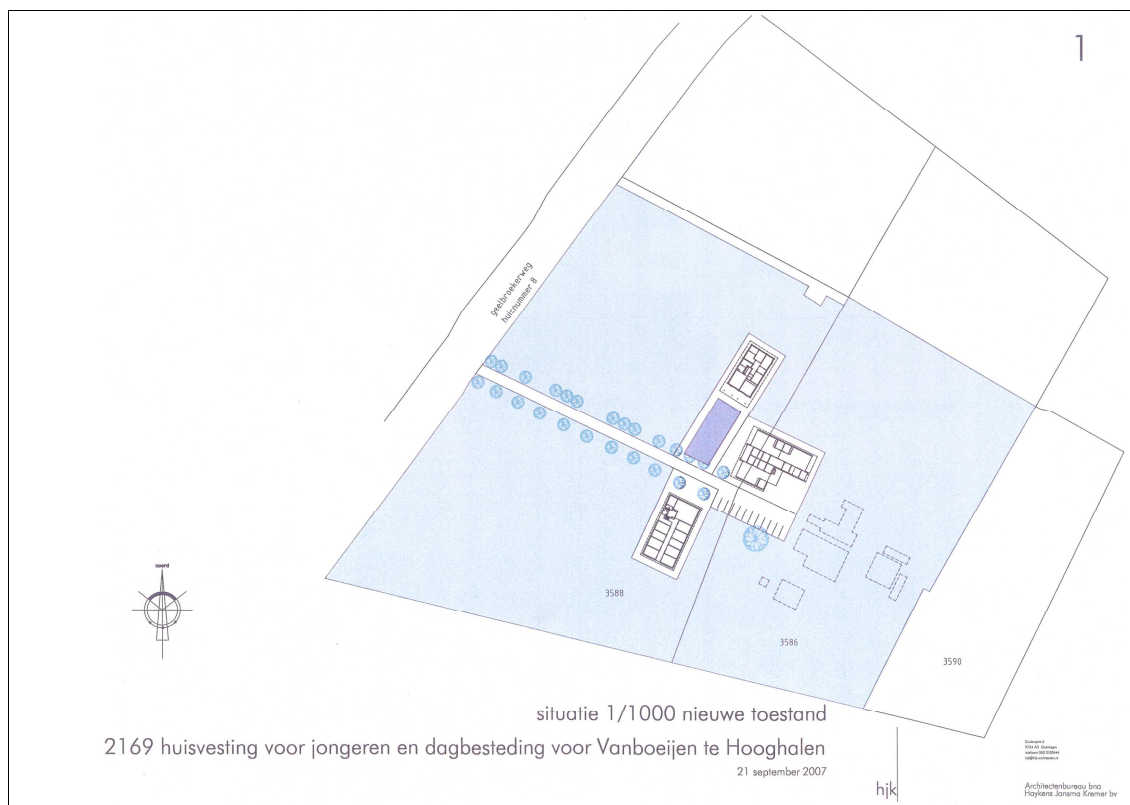
BODEM EN WATER

De bodemsamenstelling en de grondwaterstand zijn voor veel planten- en diersoorten een bepalende factor voor het voorkomen in een gebied. Volgens de bodemkaart bestaat de bodem van het plangebied uit Humuspodzolgronden ontstaan in lemig fijn zand met keileem of potklei beginnend tussen 40 cm en 120 cm en ten minste 20 cm dik. De gemiddeld hoogste grondwaterstand ligt meer dan 40 cm onder het maaiveld. De gemiddeld laagste grondwaterstand ligt meer dan 120 cm onder het maaiveld.

Ten opzichte van de gebieden ten noorden en ten oosten is het plangebied relatief droog. Het plangebied fungeert voornamelijk als infiltratiegebied waarbij in de omringende gebieden kwel optreedt.

PLANNEN

In de plannen wordt de bestaande bebouwing op het perceel gesloopt met uitzondering van het landhuis. Ten behoeve van de zorgplaatsen en de dagbesteding wordt nieuwbouw gerealiseerd. Deze komt direct ten oosten en zuiden van het landhuis te liggen (zie figuur 2). Daarnaast worden op het terrein twaalf parkeerplaatsen gerealiseerd. Deze parkeerplaatsen worden in halfverharding aangelegd. Hiervoor zal grond worden vergraven en struweel rond het speelveld worden verwijderd.

Figuur 2: Inrichtingsschets

N a t u u r w a a r d e n

4

B e s c h e r m d e g e b i e d e n 4.1

Het meest nabijgelegen gebied uit de Natuurbeschermingswet 1998 betreft een onderdeel van het Drentsche Aa-gebied (Geelbroek) en ligt op ongeveer 125 m ten noorden en oosten van het plangebied (Habitatrichtlijngebied en Ecologische Hoofdstructuur). Het gebied ten westen van de Geelbroekerweg is ook een onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur en ligt op ongeveer 100 m van het plangebied. Tussen deze gebieden en het plangebied liggen weilanden. Het Drentsche Aa-gebied omvat een redelijk compleet laaglandbekensysteem. Het gebied Geelbroek vormt hierin een oorspronggebied, waarin water opkwelt uit de bodem en via de Ruimsloten naar het noordoosten wordt afgevoerd naar het Amerdiep en Deuzerdiep. Het is een open gebied met voornamelijk natte graslanden, die vanuit het plangebied moeilijk toegankelijk zijn. De kwalificerende Habitattypen en Habitatsoorten waarvoor deze gebieden zijn aangewezen, zijn voornamelijk gevoelig voor veranderingen in de waterhuishouding (verdroging) en vermesting.

Door de voorgenomen ontwikkeling zal geen directe aantasting van deze gebieden optreden. Daarnaast is er een zeer geringe toename van bebouwingsverharding. De toekomstige gebruiksfunctie zal niet leiden tot regelmatig bezoek aan het beschermde gebied.

Beschermde gebieden in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur liggen op kleine afstand van het plangebied en zijn hiervan gescheiden door weilanden. Het is onwaarschijnlijk dat de geringe toename van bebouwingsverharding effecten zal hebben op de waterhuishouding van deze beschermde gebieden. Daarnaast zal verstoring van deze open gebieden als gevolg van bezoekers minimaal zijn. Gezien de aard van de ingrepen en de geplande gebruiksfunctie van het plangebied zijn dan ook geen negatieve effecten te verwachten. Voor deze activiteit is daarom geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet nodig. De activiteit is op dit punt niet in strijd met het POP-Drenthe.

INVENTARISATIE

EFFECTEN

Soortenonderzoek ^{4.2}

Het plangebied ligt in het kilometerhok1 233-551 en in uurhok¹ 12-53. Figuur 1 geeft een overzicht van het plangebied en de omliggende kilometerhokken.

Voor dit onderzoek zijn gegevens gebruikt van Het Natuurloket² (zie tabel A) en de provincie Drenthe (vaatplanten, dagvlinders, amfibieën en reptielen). Daarnaast zijn per uurhok waarnemingen verzameld uit de soortenatlassen voor zoogdieren, vleermuizen en broedvogels.

De verspreidingsgegevens van reptielen en amfibieën zijn tevens afkomstig uit het jaarverslag 2005 van Stichting RAVON. De verspreidingsgegevens van libellen zijn afkomstig uit het Waarnemingenverslag 2007 'Dagvlinders, nachtvlinders en libellen' van EIS-Nederland, De Vlinderstichting en de Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie.

Tabel A. Opgave van Het Natuurloket (d.d. 8 januari 2007)

Rapportage voor kilometerhok X:233 / Y:551								* Legenda
Soortgroep	FF*	FF23*	H/V*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*	
Vaatplanten	2			7	goed	-	1991-2006	FF = Flora- en faunawet lijst 1 / lijst 2+3 H/V = Habitatrichtlijn (alleen bijlage 1 en 2) of Vogelrichtlijn RL = Rode Lijst (#) = tevens meetnetgegevens verzameld.
Mossen					niet onderzocht		1996-2006	
Korstmossen					niet onderzocht		1991-2006	
Paddestoelen					slecht		1991-2006	
Zoogdieren					niet onderzocht		1996-2006	Volledigheid onderzoek: Hiermee wordt aangegeven of op basis van de gebrachte bezoeken een volledig overzicht is te verwachten van de soorten van de betreffende soortgroep. Een toelichting op deze categorieën kunt u vinden onderaan deze rapportage.
Broedvogels		81		22	goed	0%	1995-2006	
Watervogels		5			redelijk	0%	96/97-03/04	
Reptielen					niet onderzocht		1992-2006	
Amfibieën	1	0	0	0	slecht	51-100%	1992-2006	Actualiteit: per groep is aangegeven uit welke periode de gegevens zijn opgenomen.
Vissen					niet onderzocht		1992-2006	
Dagvlinders				1	redelijk	51-100%	1995-2006	
Nachtvlinders					niet onderzocht		1980-2005	
Libellen					niet onderzocht		1992-2006	■ niet van toepassing
Sprinkhanen					niet onderzocht		1992-2006	
Overige ongewervelden					slecht		1992-2006	

De gegevens van vaatplanten en dagvlinders zijn bekend per kilometerhok. Enkele verspreidingsgegevens van de hiervoor genoemde bronnen berusten voor een deel op dezelfde waarnemingen. Het verschil tussen deze bronnen ligt in de schaal van weergave en de waarnemingsperiode. De gebruikte gegevens zijn opgenomen in de bijlagen.

¹ Een kilometerhok is een vastgelegd gebied van 1 km bij 1 km. De Topografische Dienst heeft deze hokken ingevoerd als rasterverdeling voor het tekenen van de topografische kaarten van Nederland. Een uurhok is een gebied van 5 km bij 5 km gebaseerd op diezelfde verdeling.

² Het Natuurloket is een onafhankelijke informatiemakelaar die gegevens over beschermde soorten toegankelijk maakt. Deze gegevens zijn afkomstig uit de databanken van talloze organisaties, verenigd in de Vereniging Onderzoek Flora en Fauna (VOFF). Het Natuurloket bezit zelf geen gegevens. Het Natuurloket is een initiatief van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en de organisaties binnen de VOFF.

De gegevens die staan geregistreerd per kilometerhok of per uurhok zijn niet rechtstreeks tot het te onderzoeken plangebied te herleiden. Enige interpretatie op grond van ecologische veldkennis is noodzakelijk.

Het plangebied is begin november 2007 bezocht om een indruk te krijgen van het plangebied, de omgeving en de voorkomende flora en fauna (zie paragraaf 6.1).

VELDWERK

Het veldbezoek is niet in het meest geschikte seizoen uitgevoerd. Desondanks is met behulp van de kennis over leefgebieden van soorten, de indruk die van het plangebied is verkregen en de beschikbare gegevens van alle groepen een compleet beeld ontstaan over het voorkomen van de soorten in het gebied. Hiermee kan met voldoende zekerheid een oordeel over de natuurwaarden worden gegeven.

Vaatplanten 4.2.1

Volgens de opgave van Het Natuurloket is het kilometerhok goed onderzocht. Aangezien er geen ontheffingsplichtige soorten zijn waargenomen, zijn via Het Natuurloket geen gedetailleerde gegevens opgevraagd. De gebruikte gegevens zijn afkomstig van de provincie Drenthe en komen uit de periode 1970-1995. Deze zijn verzameld in het kader van de milieukartering en het floraonderzoek voor de 'Flora van Drenthe'. Het kilometerhok is goed tot zeer goed onderzocht. Hoewel deze gegevens enigszins verouderd zijn, geven ze in combinatie met het veldbezoek een voldoende beeld voor dit onderzoek.

GEGEVENS

Volgens de opgave van Het Natuurloket zijn in het kilometerhok twee tabel 1-soorten en zeven rode lijstsoorten waargenomen. Uit het kilometerhok zijn waarnemingen van één tabel 2-soort, drie tabel 1-soorten en vijf rode lijstsoorten bekend (zie bijlage 1). De tabel 2-soort waterdrieblad (tevens rode lijst) en de tabel 1-soorten zwanenbloem en gewone dotterbloem alsmede alle aangetroffen rode lijstsoorten zijn karakteristieke soorten van vochtige omstandigheden, waarbij waterdrieblad, draadzegge en paardenhaarzegge worden geassocieerd met kwelsituaties. Deze soorten zullen in het gebied ten noorden en oosten van het plangebied zeker voorkomen. Het plangebied is voor deze soorten echter te droog en te veel verstoord. Mogelijk, dat een enkele groeiplek aan de randen van het perceel zal voorkomen. Hier vinden echter geen werkzaamheden plaats. Dit geldt ook voor de tabel 1-soort grasklokje; deze wordt vaak in wegbermen en langs spoorlijnen aangetroffen. Het is aannemelijk dat de soort langs het spoor Groningen-Assen is aangetroffen.

INVENTARISATIE

Het aanwezige groen in het plangebied bestaat uit weilanden, houtsingel en struweel rond het speelveld. Tussen het gras van de weilanden en het speelveld werd onder andere scherpe boterbloem, madeliefje, akker-

hoornbloem en rode klaver aangetroffen. In de houtsingel en struweel stonden voornamelijk zwarte els, gewone vlier en schietwilg. Op een enkele plek stond hiertussen een zomereik. In de ondergroei werden gewone braam, hondsdrif en grote brandnetel aangetroffen. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde soorten of rode lijstsoorten aangetroffen. Deze worden gezien de omstandigheden in het plangebied ook niet verwacht.

Akkerhoornbloem Gewone vlier Madeliefje

EFFECTEN Aangezien de werkzaamheden zich zullen concentreren op de weilanden rond het landhuis, zullen door de ontwikkelingen geen effecten op beschermde soorten en rode lijstsoorten optreden.

Zoogdieren - vleermuizen ^{4.2.2}

GEGEVENS De gegevens zijn afkomstig uit de landelijke vleermuizenatlas. Deze atlas heeft de verspreiding van vleermuissoorten in kaart gebracht op basis van uurhokken uit de periode van 1985 tot 1994. Deze gegevens geven in combinatie met het veldbezoek een voldoende beeld van de voorkomende vleermuizen en het terreingebruik.

INVENTARISATIE In het uurhok zijn drie soorten waargenomen; gewone dwergvleermuis, laatvlieger en watervleermuis. Alle vleermuizen staan in tabel 3 van de AMvB 2004 en in tabel IV van de Habitatrichtlijn. De in het plangebied aanwezige groepsaccommodatie is mogelijk geschikt als verblijfplaats van gebouwbewonende soorten zoals gewone dwergvleermuis en laatvlieger. In het plangebied staan geen bomen met holten of spleten, die geschikt zijn als verblijfplaats van boombewonende soorten zoals watervleermuis. Gebouwbewonende soorten zoals laatvlieger en gewone dwergvleermuis foerageren over het algemeen niet in open gebieden. Het plangebied ligt in een zeer open gebied zonder dat lijnvormige structuren, zoals houtsingels, er naar toe leiden. Het is dan ook onwaarschijnlijk, dat deze soorten in het plangebied een verblijfplaats zullen hebben. Het plangebied vormt geschikt foerageergebied voor de niet in het uurhok waargenomen rosse vleermuis. Deze soort foerageert veel in open gebieden, maar is een boombewonende soort. Watervleermuis foerageert bij voorkeur boven besloten wateren en zal niet in het plangebied foerageren.

EFFECTEN Door de ontwikkelingen zullen er geen verblijfplaatsen van vleermuizen worden aangetast. Na de ontwikkelingen zal het plangebied voor voorkomende soorten geschikt blijven om in te foerageren.

Zoogdieren - overige ^{4.2.3}

De gegevens zijn afkomstig uit de landelijke zoogdierenatlas. Deze atlas heeft de verspreiding van zoogdieren in kaart gebracht op basis van uurhokken uit de periode van 1970 tot 1988. Deze gegevens zijn redelijk verouderd. De bekende gegevens geven in combinatie met het veldbezoek toch een voldoende beeld voor deze soortengroep.

GEGEVENS

Tijdens het veldbezoek is een haas waargenomen in het grasland, daarnaast zijn molshopen en muizenholletjes waargenomen in het plangebied.

INVENTARISATIE

Haas

Molshoop

In het uurhok zijn 23 soorten waargenomen (zie bijlage 2). Hieronder bevinden zich één tabel 3-soort (waterspitsmuis), twee tabel 2-soorten (eekhoorn, steenmarter) en 19 tabel 1-soorten of niet beschermde soorten. Daarnaast is er een waarneming van bosspitsmuis; hierbij kan het gaan om gewone bosspitsmuis of tweekleurige bosspitsmuis (beide tabel 1), die moeilijk in het veld van elkaar zijn te onderscheiden. Gezien de verspreiding van beide soorten in de regio is het aannemelijk, dat beide soorten in het uurhok zullen voorkomen. Hiermee komt het totaal aantal soorten op 24.

De tabel 3-soort waterspitsmuis komt voor in en langs schoon, niet te voedselrijk, vrij snelstromend tot stilstaand water met een behoorlijk ontwikkelde watervegetatie en ruig begroeide oevers. Hij komt voor bij beken, rivieren, sloten, plassen en daar waar grondwater opwelt. Het is mogelijk dat deze soort rond de Ruimsloten ten noorden van het plangebied voorkomt. In het plangebied is echter geen geschikt biotoop aanwezig. Dit geldt tevens voor de tabel 2-soort eekhoorn. In het plangebied zijn geen bomen aanwezig, die een geschikte voedselbron of verblijfplaatsen voor deze soort vormen.

Het plangebied is een geschikt leefgebied voor de tabel 1-soorten aardmuis, bosmuis, gewone bosspitsmuis, tweekleurige bosspitsmuis, dwergspitsmuis, egel, haas, huisspitsmuis, mol, ree, rosse woelmuis en veldmuis.

Daarnaast zal het onderdeel vormen van het jachtgebied van vos, wezel, bunzing, hermelijn en steenmarter, waarbij de laatste vier mogelijk een verblijfplaats in het plangebied kunnen hebben. Voor overige soorten is er te weinig ruigte, rust of water in het plangebied aanwezig.

EFFECTEN

Tijdens de werkzaamheden zullen terreindelen worden vergraven. Daardoor kunnen mogelijk enkele verblijfplaatsen van één of meerdere exemplaren van de volgende soorten worden vernietigd of verstoord: aardmuis, bosmuis, gewone bosspitsmuis, tweekleurige bosspitsmuis, dwergspitsmuis, egel, haas, huisspitsmuis, mol, ree, rosse woelmuis, veldmuis, wezel, bunzing en hermelijn. Daarnaast kunnen bij de werkzaamheden enkele exemplaren worden gedood. Genoemde soorten zijn allen algemeen voorkomende soorten uit tabel 1, waarbij de ontwikkelingen geen afbreuk doen aan de gunstige staat van instandhouding van deze soorten. Het plangebied zal grotendeels geschikt leefgebied voor deze soorten blijven. De verboden in de artikelen 9, 10 en 11 gelden niet voor veldmuis, mol en bosmuis. Ook gelden ze niet voor huisspitsmuis als deze zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevindt.

Het eventuele verdwijnen van een verblijfplaats van beschermde steenmarter (tabel 2) is hier niet onoverkomelijk, omdat binnen het territorium meerdere verblijfplaatsen zijn. Ook kan in de directe omgeving gemakkelijk een nieuwe verblijfplaats worden gevonden. Het vernietigen van een verblijfplaats moet buiten het voortplantingsseizoen (van maart tot juni) gebeuren. Voordat een gebouw wordt gesloopt, moet ervoor worden gezorgd dat steenmarter uit het gebouw is, om te voorkomen dat het dier wordt gedood. Dit kan gebeuren door de gebouwen eerst van binnen op te ruimen. De sloop moet daarna aan één kant van het gebouw gebeuren, om de steenmarter de gelegenheid te geven uit het gebouw te vluchten.

Vogels 4.2.4

GEGEVENS

Volgens de opgave van Het Natuurloket is het kilometerhok goed onderzocht op broedvogels in de periode 1995-2006 en redelijk op watervogels in de periode 96/97-03/04. Gezien de ligging van het plangebied zijn gedetailleerde gegevens niet opgevraagd; deze hebben voor dit onderzoek geen toegevoegde waarde. De gebruikte gegevens zijn afkomstig uit de landsdekkende broedvogelatlas (1998-2000). Deze gegevens zijn verzameld per uurhok. De gegevens geven in combinatie met het veldbezoek een voldoende beeld voor dit onderzoek.

INVENTARISATIE

In het uurhok zijn 98 soorten waargenomen (zie bijlage 3). Daarvan staan 27 soorten op de Rode lijst.

Tijdens het veldbezoek zijn houtduif, winterkoning, witte kwikstaart en zwarte kraai in het plangebied waargenomen. Tevens zijn in de stallen en schuurtjes zwaluwnesten aangetroffen.

Van de rode lijstsoorten kunnen boerenwaluw en huiswaluw in het plangebied tot broeden komen en boven de weilanden foerageren. De weilanden ten noorden van het plangebied vormen geschikt broedgebied voor graspieper, grutto, wulp, tureluur en veldleeuwerik. De weilanden in het plangebied worden echter te vaak gemaaid en door aanwezigheid van de gebouwen te veel verstoord om geschikt te zijn voor deze soorten. Kerkuil en ransuil kunnen in het gebied jagen.

De in het plangebied aanwezige struwelen en houtsingels vormen geschikt broedgebied voor meer algemene soorten zoals de tijdens het veldbezoek waargenomen houtduif en winterkoning.

De weilanden in het plangebied zijn door de aanwezigheid van bebouwing en opgaand groen te verstoord om van betekenis te zijn als foerageergebied voor overwinterende watervogels. In de huidige situatie is het plangebied 's winters interessant voor enkele foeragerende zangvogels die in de bomensingel vruchten, zaden of insecten eten. Er komen soorten voor als sijs, vink en mezensoorten.

OVERWINTERENDE VOGELS

Door de beoogde plannen gaan mogelijk enkele broedplaatsen verloren, wanneer de bebouwing wordt gesloopt en in het aanwezige struweel en houtsingels bomen en struiken worden verwijderd. Het gaat hierbij om broedgelegenheid van enkele algemene soorten, maar ook van enkele rode lijstsoorten. Het plangebied vormt geen essentieel broedgebied voor de voorkomende soorten. Door de werkzaamheden kunnen broedvogels in en direct rond het plangebied door de werkzaamheden worden verstoord. Alle vogels zijn in het broedseizoen beschermd. Als werkzaamheden voor het broedseizoen worden gestart en continu voortduren, zullen broedvogels een rustigere broedplaats (op enige afstand) zoeken en niet door de werkzaamheden worden gestoord. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd in het kader van de Flora- en faunawet. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt dat het broedseizoen van ongeveer 15 maart tot 15 juli loopt.

EFFECTEN

Amfibieën 4.2.5

Volgens de opgave van Het Natuurloket is het kilometerhok slecht onderzocht in de periode 1992-2006. Er zijn geen waarnemingen van onthefingsplichtige soorten. De gebruikte gegevens zijn afkomstig van de Werkgroep Amfibieën en Reptielen Drenthe. De waarnemingen zijn op basis van kilometerhokken en betreffen alle sinds 1980 waargenomen soorten. Omdat de kilometerhokken slecht zijn onderzocht, zijn ook de landsdekkende verspreidingskaarten (internet) bekeken. Op deze kaarten is de verspreiding van amfibieën weergegeven op basis van uurhokken uit de periode van 2001 tot en met 2005. Deze gegevens geven in combinatie met het veldbezoek een voldoende beeld voor dit onderzoek.

GEGEVENS

In het kilometerhok zijn bruine kikker (tabel 1) en gewone pad waargenomen. In het uurhok zijn daarnaast nog drie andere soorten waargenomen (zie bijlage 4), waaronder één tabel 3-soort (heikikker), één tabel 2-soort (alpenwatersalamander) en drie tabel 1-soorten. Daarnaast wordt melding gemaakt van het groene kikkercomplex. Met het groene kikkercomplex worden twee soorten bedoeld, namelijk meerkikker (tabel 1) en poelkikker (tabel 3) en de kruising tussen beide soorten: bastaardkikker (tabel 1). Gezien de verspreiding in de regio zullen bastaardkikker en poelkikker in het uurhok voorkomen.

Heikikker komt voornamelijk voor in vochtige heidegebieden waar sprake is van veenvorming en in hoog- en laagveengebieden. Poelkikker is een kritische soort die houdt van voedselarm, schoon water. Ze hebben een voorkeur voor zwak zure, stilstaande wateren in bos- en heidegebieden op de hogere zandgronden, in vennen, poelen en watergangen in hoogveengebieden, en in uiterwaarden. Alpenwatersalamander komt vaak in de buurt van bos en/of houtwallen voor. Hij heeft een voorkeur voor zandige leemgronden, waar hij voorkomt in beboste gebieden (loofbos) of kleinschalige landschappen met heggen en struwelen.

In het plangebied is voor amfibieën geen geschikte biotoop aanwezig. De gebieden ten noorden van het plangebied vormen voor poelkikker mogelijk wel een geschikte voortplantingsbiotoop. Aangezien deze soort buiten het voortplantingseizoen op het land leeft, valt niet uit te sluiten dat poelkikker in de houtsingels en struweel van het plangebied voorkomt.

Poelkikker

Gewone pad

Buiten het voortplantingsseizoen leven bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en bastaardkikker ook op het land en overwinteren in greppels of holtten of onder hout, boomwortels of stenen. De weilanden zijn door het gebrek aan beschutting ongeschikt als verblijfplaatsen voor deze soorten. In het aanwezige struweel en houtsingels kunnen deze soorten echter wel verblijfplaatsen hebben.

Wanneer er werkzaamheden in het struweel en de houtsingels plaatsvinden, gaan mogelijk rust- en overwinteringplaatsen van gewone pad, bruine kikker, bastaardkikker en kleine watersalamander verloren. Enkele exemplaren kunnen hierbij worden gedood. Genoemde soorten zijn algemeen voorkomende soorten uit tabel 1 waarvoor een vrijstelling geldt. De ontwikkelingen doen geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. Het plangebied zal na de ontwikkelingen, door aanleg van groenvoorzieningen, mogelijk geschikter leefgebied voor deze soorten vormen.

EFFECTEN

Poelkikker is een tabel 3-soort en valt hiermee onder het zwaarste beschermingsregime. Voor verstoring van deze soorten moet een ontheffing worden aangevraagd. Gedurende de periode mei tot en met augustus bevinden poelkikkers zich in en om de voortplantingswateren. Indien werkzaamheden aan de houtsingel en struweel in deze periode plaatsvinden, is het onwaarschijnlijk, dat verstoring van poelkikker plaatsvindt.

Reptielen 4.2.6

De Werkgroep Amfibieën en Reptielen Drenthe heeft geen waarnemingen van reptielen in het kilometerhok. Daarnaast zijn de gegevens gebruikt van de landsdekkende verspreidingskaarten (internet). Op deze kaarten is de verspreiding van reptielen weergegeven op basis van uurhokken uit de periode van 2001 tot 2004 en uit 2005. Deze gegevens zijn recent en niet gedetailleerd, maar geven in combinatie met het veldbezoek een voldoende beeld voor deze soortgroep.

GEGEVENS

In het uurhok zijn drie soorten waargenomen, namelijk twee tabel 3-soorten (adder, hazelworm) en een tabel 2-soort (levendbarende hagedis). Over het algemeen bestaat het leefgebied van hagedissen en slangen uit ruige vegetatie die voldoende schuilmogelijkheden biedt en tevens voldoende open is om te kunnen zonnen, zoals overgangen tussen bos en heide en oude heidevelden. Ringslangen zijn gebonden aan waterrijke gebieden. In en nabij het plangebied komen deze biotopen niet voor. Het is onwaarschijnlijk, dat reptielen in het plangebied voorkomen. Het is aan nemelijk, dat de in het uurhok aangetroffen soorten in de heideterreinen van het Witterveld zijn aangetroffen, dat ook in het uurhok ligt.

INVENTARISATIE

Door de ontwikkelingen zullen er geen effecten op reptielen optreden.

EFFECTEN

Vissen 4.2.7

In het plangebied komt geen oppervlaktewater voor. Door de ontwikkelingen zullen er geen effecten op vissen optreden.

INVENTARISATIE EN EFFECTEN

Dagvlinders ^{4.2.8}

GEGEVENS

Volgens de opgave van Het Natuurloket is het kilometerhok redelijk onderzocht in de periode 1995-2006. Er zijn geen waarnemingen van beschermde soorten. De gegevens zijn afkomstig van de Vlinderwerkgroep Drenthe. De waarnemingen zijn op basis van kilometerhokken en betreffen alle waargenomen soorten in de periode van 1990 tot 2001 met aanvullingen uit 2002 tot en met 2006. Deze gegevens geven in combinatie met het veldbezoek een voldoende beeld voor deze soortengroep.

INVENTARISATIE

In het kilometerhok zijn 12 soorten waargenomen (zie bijlage 5). Hieronder bevinden zich geen beschermde soorten, maar wel een rode lijstsoort (bruine vuurvliinder). Bruine vuurvliinder komt voornamelijk op droge schrale graslanden en heidevelden voor. De in het plangebied aanwezige vegetatie heeft voor deze soort dan ook geen bijzondere waarde. In het plangebied komen voor beschermde soorten en rode lijstsoorten geen specifieke vegetaties voor. Het plangebied vormt een geschikt leefgebied voor meer algemene soorten zoals de in het kilometerhok aangetroffen klein koolwitje, kleine vuurvliinder en oranje zandoogje.

Kleine vuurvliinder

Klein koolwitje

EFFECTEN

Door de ontwikkelingen zullen geen effecten op beschermde of rode lijstsoorten optreden. Na de ontwikkelingen zal het plangebied geschikt leefgebied voor voorkomende soorten blijven.

Libellen ^{4.2.9}

GEGEVENS

De gegevens zijn afkomstig uit het waarnemingenverslag 2007. Dit waarnemingenverslag heeft de verspreiding van libellen weergegeven op basis van uurhokken uit de periode van 1990 tot 2006.

Deze gegevens zijn weinig gedetailleerd, maar geven in combinatie met het veldbezoek een voldoende beeld.

INVENTARISATIE

In het uurhok zijn 34 soorten waargenomen (zie bijlage 6). Hieronder bevinden zich geen beschermde soorten, maar wel vier rode lijstsoorten. De rode lijstsoorten Noordse glazenmaker, tengere pantserjuffer en venwits-

nuitlibel komen voornamelijk voor in vennen en hoogveengebieden met drijvende veenmospakketen. Deze biotopen komen in de omgeving van het plangebied niet voor. Het gebied ten noorden en oosten van het plangebied heeft voor glassnijder mogelijk wel geschikte voortplantingsbiotopen. In het plangebied komt echter voor libellen geen geschikte voortplantingsbiotoop voor. Indien libellen in het plangebied voorkomen, zal het om zwervende exemplaren gaan. Deze soorten kunnen in het plangebied jagen en kunnen in de sloten in de directe omgeving tot voortplanting komen.

Door de ontwikkelingen zullen er geen effecten op beschermde- en rode lijstsoorten optreden. Het plangebied zal tijdelijk veranderen, maar nadien geschikt jachtgebied voor voorkomende soorten blijven.

EFFECTEN

Overige ongewervelde soorten ^{4.2.10}

De beschermde kevers en mieren zijn niet in het plangebied te verwachten. De beschermde mierensoorten komen voor in zandige bosgebieden. De oude eikenbomen voor vliegend hert zijn afwezig. Gestreepte waterroofkever is een soort van met name groot water in laagveen en poelen. Brede geelrandwaterroofkever is een soort van grote, permanent stilstaande wateren. Juchtleerkever en heldenbok worden binnen Nederland als uitgestorven beschouwd. Ditzelfde geldt waarschijnlijk voor rivierkreeft en Bataafse stroommossel. De wijngaardslak is gebonden aan het voorkomen van mergel. Door de ontwikkelingen binnen het plangebied zullen geen effecten op beschermde overige ongewervelde soorten optreden.

Conclusie

5

Gebiedsbescherming 5.1

Beschermde gebieden in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur liggen op kleine afstand van het plangebied en zijn hiervan gescheiden door weilanden. Het is onwaarschijnlijk dat de geringe toename van bebouwingsverharding effecten zal hebben op de waterhuishouding van de beschermde gebieden. Daarnaast zal verstoring van deze open gebieden als gevolg van bezoek minimaal zijn. Gezien de aard van de ingrepen en de geplande gebruiksfunctie van het plangebied zijn dan ook geen negatieve effecten te verwachten. Voor deze activiteit is daarom geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet nodig. De activiteit is op dit punt niet in strijd met het POP-Drenthe. Deze conclusie moet bij de besluitvorming in het kader van de planologische procedure, wat betreft de Natura 2000-gebieden, worden betrokken.

Soortenbescherming 5.2

Ten aanzien van de soortenbescherming zijn vijf aspecten (van belang in de verdere procedure) in acht genomen:

- nadere inventarisatie;
- niet bedreigde waarden;
- bescherming vogels;
- vrijgestelde soorten;
- ontheffingen.

Steenmarter

NADERE INVENTARISATIE

Er is geen nader onderzoek naar steenmarter nodig als wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:

- het slopen van de bebouwing moet buiten het voortplantingsseizoen (van maart tot juni) gebeuren;
- voordat de bebouwing wordt gesloopt, moet deze van binnen worden opgeruimd;
- de sloop moet vanaf één kant van de bebouwing gebeuren.

Op deze manier wordt de verstoring van de eventuele steenmarter zo klein mogelijk. Indien dit om een bepaalde reden niet mogelijk is, moet nader onderzoek de aan- of afwezigheid van de soort aantonen.

Poelkikker

Er is geen nader onderzoek naar overwinterings- en verblijfplaatsen van poelkikker noodzakelijk, wanneer werkzaamheden aan de houtsingel en struweel in de periode mei tot en met augustus plaatsvinden. Op deze manier is het onwaarschijnlijk, dat poelkikker wordt verstoord. Indien dit om een bepaalde reden niet mogelijk is, moet nader onderzoek de aan- of afwezigheid van de soort aantonen.

NIET BEDREIGDE WAARDEN

Van de volgende soortengroepen worden geen verbodsbepalingen overtreden in het plangebied:

- vaatplanten;
- vleermuizen;
- reptielen;
- vissen;
- dagvlinders;
- libellen;
- overige ongewervelde soorten.

BESCHERMING VOGELS

Alle vogelsoorten (uitgezonderd exoten) zijn beschermd. Bij uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting geldt vrijstelling van de verboden als wordt gehandeld volgens een goedgekeurde gedragscode.

Als er geen gedragscode is, moet worden nagegaan of verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet worden overtreden. Er zijn in of in de omgeving van het plangebied geen permanent bewoonde nesten of belangrijke rust- of foerageergebieden van vogels aanwezig. Er broedt wel een aantal vogels in en rond het plangebied. Daarom kan men in dit plangebied ervan uitgaan dat geen verbodsbepalingen worden overtreden als buiten het broedseizoen wordt gewerkt of de werkzaamheden voor het broedseizoen worden begonnen en continu voortduren. Als de werkzaamheden voor het broedseizoen worden gestart en continu voortduren, zullen broedvogels een rustigere broedplaats (op enige afstand) zoeken en niet door de werkzaamheden worden gestoord. Voor het broedseizoen wordt in het kader van de Flora- en faunawet geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt dat het broedseizoen van ongeveer 15 maart tot 15 juli loopt. In het plangebied is voor geen enkele soort de goede staat van instandhouding in het geding.

VRIJGESTELDE SOORTEN

In het plangebied komen enkele beschermde soorten voor in de groepen amfibieën en zoogdieren die worden verstoord door de werkzaamheden. Deze staan in tabel B. Voor deze soorten geldt bij ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling voor de artikelen 9 tot en met 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. Voor verstoring van deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. De

verboden in de artikelen 9, 10 en 11 gelden niet voor mol, bosmuis en veldmuis. Ook gelden ze niet voor huisspitsmuis als deze zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevindt.

Tabel B. Soorten in het plangebied waarvoor een vrijstelling geldt

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>
Gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>
Rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>
Tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>
Dwergspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>
Bunzing	<i>Mustela putorius</i>
Hermelijn	<i>Mustela erminea</i>
Wezel	<i>Mustela nivalis</i>
Aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>
Haas	<i>Lepus europaeus</i>
Ree	<i>Capreolus capreolus</i>
Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>
Bastaardkikker	<i>Rana klepton esculenta</i>
Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>
Kleine watersalamander	<i>Triturus vulgaris</i>

Uit eventueel aanvullend onderzoek naar steenmarter en poelkikker zal blijken of en voor welke soorten een ontheffing moet worden aangevraagd.

ONTHEFFINGEN

Bronnen

6

Veldbezoek ^{6.1}

Het gebied is op 8 november 2007 door de heer drs. M. van Dinther bezocht om een indruk te krijgen van het terrein en het voorkomen van planten- en diersoorten. Er zijn hierbij plantensoorten genoteerd, maar verder geen volledige vegetatieopnamen gemaakt.

Media ^{6.2}

- www.natuurloket.nl overzicht recente en beschikbare gegevens planten en dieren;
- www.ravon.nl informatie over (verspreiding) van herpetofauna.

Gegevens ^{6.3}

- Provincie Drenthe (2004): Milieukartering Drenthe, Productgroep Landelijk gebied: gegevens van:
- planten: Werkgroep Florakartering Drenthe (WFD);
- vlinders: Vlinderwerkgroep Drenthe;
- amfibieën en reptielen: Werkgroep Amfibieën en Reptielen Drenthe (WARD).

Literatuur ^{6.4}

- Stichting voor Bodemkartering, Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000. Toelichting bij kaartblad 12 West Assen, Wageningen 1991.
- Meijden, R. van der, Heukels' Flora van Nederland, Wolters-Noordhoff bv Groningen/Houten 2005.
- Westhoff, dr. V., drs. A.J. den Held, Plantengemeenschappen in Nederland, boek Thieme & cie, Zutphen 1975.
- Lange, R., P. Twisk, A. van Winden en A. van Diepenbeek, Zoogdieren van West-Europa, Stichting Uitgeverij KNNV en Vereniging Natuurmonumenten, Utrecht 1994.
- Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk, J.B.M. Thissen, Atlas van de Nederlandse zoogdieren, Stichting Uitgeverij KNNV, Utrecht 1992.

- Dijkstra, V. 1997. Belangrijkste zoogdiergebieden in Nederland; mededeling 37 van de vereniging voor zoogdierkunde en zoogdierbescherming (VZZ), Utrecht.
- Limpens, H, K. Mostert en W. Bongers, Atlas van de Nederlandse vleermuizen: Onderzoek naar verspreiding en ecologie, KNNV Uitgeverij, Utrecht 1997.
- Kapteyn, K., Vleermuizen in het landschap: Over hun ecologie, gedrag en verspreiding, Schuyt & Co Uitgevers en Importeurs en Provincie Noord-Holland, Haarlem 1995.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland 2002, Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000 - Nederlandse fauna 5, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- Brink, H. van den, A. van Dijk, B. van Os, P. Venema, Provincie Drenthe, Stichting Werkgroep Avifauna Drenthe, SOVON Vogelonderzoek Nederland, Broedvogels van Drenthe, Van Gorcum & Comp, Assen 1996.
- Venema, P., Stichting Werkgroep Avifauna Drenthe, Wintervogels in Drenthe, Koninklijke Van Gorcum 2001.
- Provincie Drenthe, Amfibieën en Reptielen in Drenthe, Dienst ruimte en groen in samenwerking met de werkgroep Amfibieën en Reptielen Drenthe, Assen 1993.
- Nie, dr. H. de, Atlas van de Nederlandse zoetwatervissen, Media Publishing en Stichting Atlas Verspreiding, Doetinchem 1993.
- Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, 2006. De Dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera, Hesperioidea, Papilionoidea. - Nederlandse fauna 7. Leiden. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland.
- Dijkstra, A.C.J., J. de Vries en B.J. Hoentjen, Dagvlinders in Drenthe: Voorkomen en verspreiding 1990-2001, Uitgeverij Publi-Que/Vlinderwerkgroep Drenthe 2003.
- Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie 2002, De Nederlandse libellen (Odonata) - Nederlandse fauna 4, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- Abbingh, G. en R. Manger, Libellen in Drenthe: Verspreidingsatlas 1995-2003; Libellenwerkgroep Drenthe, Assen 2004.
- Waarnemingenverslag 2007 Dagvlinders, Nachtvinders en libellen EIS-Nederland, De Vlinderstichting en de Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie.
- Peeters, T.M.J., C. van Achterberg, W.R.B. Heitmans, W.F. Klein, V. Lefeber, A.J. van Loon, A.A. Maelis, H. Nieuwenhuijsen, M. Reemer, J. de Rond, J. Smit, H.H.W. Velthuis, 2004. De wespen en mieren van Nederland (Hymenoptera: Aculeata) - Nederlandse fauna 6. Natio-

naal Natuurhistorisch Museum Naturalis, Leiden, KNNV Uitgeverij,
Utrecht & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

B i j l a g e n

1. Vaatplanten
2. Overige zoogdieren
3. Broedvogels
4. Amfibieën en reptielen
5. Vlinders
6. Libellen
7. Codes Rode lijst
8. Uitleg beschermingsregime

Bijlage 1. Vaatplanten in het kilometerhok 233-551 in en rond het plangebied (provincie Drenthe)

Nederlandse naam	Waarneming	Rode lijst	Beschermingsregime
Draadzegge	x	KW	
Gewone dotterbloem	x		Tabel 1
Grasklokje	x		Tabel 1
Moerasbasterdwederik	x	GE	
Paardenhaarzegge	x	KW	
Wateraardbei	x	GE	
Waterdrieblad	x	GE	Tabel 2
Zwanenbloem	x		Tabel 1

Bijlage 2. Overige zoogdieren in het uurhok 12-53 in en rond het plangebied (atlas)

Nederlandse naam	Waarneming	Rode lijst	Beschermingsregime
Aardmuis	#		Tabel 1
Bosmuis	#		Tabel 1
Bosspitsmuis	#		Tabel 1
Bruine rat	x		
Bunzing	x		Tabel 1
Dwergmuis	#		Tabel 1
Dwergspitsmuis	#		Tabel 1
Eekhoorn	x		Tabel 2
Egel	x		Tabel 1
Haas	x		Tabel 1
Hermelijn	x		Tabel 1
Huisspitsmuis	#		Tabel 1
Konijn	x		Tabel 1
Mol	x		Tabel 1
Muskusrat	x		
Ree	x		Tabel 1
Rosse woelmuis	#		Tabel 1
Steenmarter	z		Tabel 2
Veldmuis	#		Tabel 1
Vos	x		Tabel 1
Waterspitsmuis	#	KW	Tabel 3
Wezel	x		Tabel 1
Woelrat	x		Tabel 1

x = vangst of vondst

= braakbalvondst

z = "zekere" veldwaarneming

Bijlage 3. Broedvogels in het uurhok 12-53 in en rond het plangebied (atlas)

Nederlandse naam	Waarneming	Rode lijst	Beschermingsregime
Appelvink	w		Vogels
Boerenzwaluw	w/z	GE	Vogels
Bonte Vliegenvanger	z		Vogels
Boomklever	z		Vogels

Nederlandse naam	Waarneming	Rode lijst	Beschermingsregime
Boomkruiper	w/z		Vogels
Boomleeuwerik	w		Vogels
Boompieper	w/z		Vogels
Boomvalk	w	KW	Vogels
Bosrietzanger	w/z		Vogels
Braamsluiper	w/z		Vogels
Buizerd	z		Vogels
Dodaars	w		Vogels
Ekster	w/z		Vogels
Fazant	w/z		Vogels
Fitis	w/z		Vogels
Fluiter	z		Vogels
Fuut	z		Vogels
Gaai	w/z		Vogels
Geelgors	z		Vogels
Gekraagde Roodstaart	z		Vogels
Gele Kwikstaart	w/z	GE	Vogels
Goudhaantje	w/z		Vogels
Goudvink	w		Vogels
Grasmus	w/z		Vogels
Graspieper	w/z	GE	Vogels
Gauwe Klauwier	z	BE	Vogels
Gauwe Vliegenvanger	w/z	GE	Vogels
Groene Specht	w	KW	Vogels
Groenling	w/z		Vogels
Grote Bonte Specht	w/z		Vogels
Grote Lijster	w/z		Vogels
Grutto	z	GE	Vogels
Havik	z		Vogels
Heggenmus	w/z		Vogels
Holenduif	w/z		Vogels
Houtduif	w/z		Vogels
Huismus	w/z	GE	Vogels
Kauw	w/z		Vogels
Kerkuil	z	KW	Vogels
Kievit	w/z		Vogels
Kleine Bonte Specht	w		Vogels
Kleine Karekiet	w/z		Vogels
Kleine Plevier	z		Vogels
Kneu	w/z	GE	Vogels
Knobbelzwaan	z		Vogels
Koekoek	w/z	KW	Vogels
Koolmees	w/z		Vogels
Kraanvogel	w		Vogels
Kuifeend	z		Vogels
Kuifmees	w/z		Vogels
Kwartel	w		Vogels
Kwartelkoning	w	KW	Vogels
Matkop	w/z	GE	Vogels
Meerkoet	w/z		Vogels

Nederlandse naam	Waarneming	Rode lijst	Beschermingsregime
Merel	w/z		Vogels
Nijlgans	w		
Oeverwaluw	z		Vogels
Paapje	z	BE	Vogels
Patrijs	z	KW	Vogels
Pimpelmees	w/z		Vogels
Putter	z		Vogels
Ransuil	z	KW	Vogels
Rietgors	w/z		Vogels
Ringmus	w/z	GE	Vogels
Roodborst	w/z		Vogels
Roodborsttapuit	z		Vogels
Roodhalsfuut	w	GE	Vogels
Scholekster	w/z		Vogels
Soepeend	w/z		
Sperwer	w		Vogels
Spotvogel	w/z	GE	Vogels
Spreeuw	w/z		Vogels
Sprinkhaanzanger	w		Vogels
Staartmees	w/z		Vogels
Tafeleend	w		Vogels
Tapuit	z	BE	Vogels
Tjiftjaf	w/z		Vogels
Torenvalk	z		Vogels
Tuinfluitier	w/z		Vogels
Tureluur	z	GE	Vogels
Turkse Tortel	w/z		Vogels
Veldleeuwerik	w/z	GE	Vogels
Vink	w/z		Vogels
Waterhoen	w/z		Vogels
Watersnip	z	BE	Vogels
Wilde Eend	w/z		Vogels
Winterkoning	w/z		Vogels
Wintertaling	z	KW	Vogels
Witte Kwikstaart	w/z		Vogels
Wulp	z		Vogels
Zanglijster	w/z		Vogels
Zomertaling	z	KW	Vogels
Zomertortel	w	KW	Vogels
Zwarte Kraai	w/z		Vogels
Zwarte Mees	w/z		Vogels
Zwarte Roodstaart	w/z		Vogels
Zwarte Specht	w		Vogels
Zwartkop	w/z		Vogels

m = mogelijk

w = waarschijnlijk

z = zeker

Bijlage 4. Amfibieën en reptielen in het uurhok 12-53 in en rond het plangebied (website RAVON)

Nederlandse naam	Waarneming		Rode lijst	Beschermingsregime
	2001-2004	2005		
Alpenwatersalamander	x			Tabel 2
Bruine kikker	x	x		Tabel 1
Gewone pad	x	x		Tabel 1
Groene kikker complex	x	x	(KW)	(Tabel 1 / Tabel 3 (bijlage IV))
Heikikker	x	x	KW	Tabel 3 (bijlage IV)
Kleine watersalamander	x	x		Tabel 1
Adder	x		KW	Tabel 3 (bijlage 1)
Hazelworm	x		KW	Tabel 3 (bijlage 1)
Levendbarende hagedis	x			Tabel 2

Bijlage 5. Vlinders in het kilometerhok 233-551 in en rond het plangebied (provincie Drenthe)

Nederlandse naam	Waarneming		Rode lijst	Beschermingsregime
	2001-2004	2005		
Argusvlinder	x			
Bruin zandoogje	x			
Bruine vuurvlinder	x		KW	
Citroenvlinder	x			
Hooibeestje	x			
Klein geaderd witje	x			
Klein koolwitje	x			
Kleine vuurvlinder	x			
Koevinkje	x			
Landkaartje	x			
Oranje zandoogje	x			
Zwartsprietdikkopje	x			

Bijlage 6. Libellen in het uurhok 12-53 in en rond het plangebied (waarnemingenverslag)

Nederlandse naam	Waarneming		Rode lijst	Beschermingsregime
	1999-2001	2002-2006		
Azuurwaterjuffer	x	x		
Blauwe breedscheenjuffer	x			
Blauwe glazenmaker	x	x		
Bloedrode heidelibel	x	x		
Bruine glazenmaker	x	x		
Gaffelwaterjuffer	x			
Geelvlekheidelibel	x			
Gewone oeverlibel		x		
Gewone pantserjuffer	x	x		
Glassnijder	x		KW	
Grote keizerlibel	x	x		
Grote roodoogjuffer	x			

Nederlandse naam	Waarneming		Rode lijst	Beschermingsregime
	1999-2001	2002-2006		
Houtpantserjuffer	x			
Koraaljuffer	x	x		
Lantaarntje	x	x		
Maanwaterjuffer	x			
Metaalglanslibel	x	x		
Noordse glazenmaker		x	BE	
Noordse witsnuitlibel	x			
Paardenbijter	x			
Plasrombout		x		
Platbuik	x	x		
Steenrode heidelibel	x	x		
Tangpantserjuffer	x			
Tengere pantserjuffer		x	KW	
Variabele waterjuffer	x			
Venglazenmaker	x	x		
Venwitsnuitlibel	x	x	KW	
Viervlek	x	x		
Vuurjuffer	x	x		
Watersnuffel	x	x		
Weidebeekjuffer	x	x		
Zwarte heidelibel	x			
Zwervende pantserjuffer		x		

Bijlage 7. Codes Rode lijst

BE	Bedreigd
EB	Ernstig Bedreigd
GE	Gevoelig
KW	Kwetsbaar
OG	Onvoldoende Gegevens
NB	Niet Beschouwd, standaardlijstsoort
TNB	Thans Niet Bedreigd
UW	Uitgestorven (wereldschaal)
UWW	In het Wild uitgestorven (wereldschaal)
VN	Verdwenen uit Nederland
VN*	Verdwenen uit Nederland voor 1900
VNW	In het wild verdwenen (Nederland)

Bijlage 8. Uitleg beschermingsregime

Soorten in tabel 1

Dit betreft de soorten die in de AMvB 2004 ex artikel 75 van de Flora- en faunawet worden omschreven als 'Algemene soorten'. Ze zijn in Nederland zo algemeen voorkomend dat wordt aangenomen dat ruimtelijke ontwikkelingen de gunstige staat van instandhouding van deze soorten niet negatief beïnvloeden. Voor deze 'Algemene soorten' geldt een vrijstelling voor de artikelen 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld.

Soorten in tabel 2

Dit betreft de soorten die in de AMvB 2004 ex artikel 75 van de Flora- en faunawet worden omschreven als 'Overige soorten'. Voor deze 'Overige soorten' geldt, in het kader van de Flora- en faunawet, een vrijstelling mits wordt gewerkt volgens een door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit goedgekeurde gedragscode. Deze gedragscode moet door de sector of de ondernemer zelf worden opgesteld en ingediend voor goedkeuring (zie hierna). Zolang geen gedragscode is opgesteld, moet voor verstoring van de soorten ontheffing worden aangevraagd. Een ontheffing zal worden verleend als:

- er geen benutting of economisch gewin plaatsvindt;
- zorgvuldig wordt gehandeld.

Dit houdt in elk geval in dat de werkzaamheden geen wezenlijke invloed hebben op de soort. Er mag geen afbreuk worden gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. Verder moet voortgaand aan de werkzaamheden in redelijkheid alles worden verricht of gelaten om te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken dat dieren worden gedood of verwond en verblijfplaatsen worden beschadigd. Hierdoor ligt het voor de hand dat in ieder geval buiten het broedseizoen zal moeten worden gewerkt.

Soorten in tabel 3

Dit betreft de soorten die worden genoemd in bijlage 1 van de AMvB 2004 ex artikel 75 van de Flora- en faunawet of in bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Ontheffing voor deze soorten wordt alleen verleend onder strikte voorwaarden. Voor verstoring van deze soorten kan slechts ontheffing worden verleend als aan de volgende drie voorwaarden wordt voldaan:

- als geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;
- als er geen alternatief is voor de werkzaamheden;
- als sprake is van een specifiek in de wet of de AMvB genoemde omstandigheid, bijvoorbeeld de bedreiging van de volksgezondheid of de openbare veiligheid, bestendig gebruik en uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

Gedragscodes voor soortenbescherming

Een gedragscode wordt noodzakelijk om van bepaalde vrijstellingen te kunnen gebruikmaken. De code moet door een sector of ondernemer worden opgesteld en worden goedgekeurd door de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Een gedragscode maakt op systematische wijze duidelijk hoe aan de voorwaarden van de vrijstelling kan worden voldaan. Belangrijke elementen hierbij zijn de begrippen 'zorgvuldig handelen' en 'al het redelijke doen' om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen. Daarbij moet:

- een inventarisatie worden verricht naar beschermde soorten in het plangebied (door een deskundige);
- een plan van aanpak worden opgesteld voor het voorkomen van verstoring van de beschermde soorten;
- tevens een plan van aanpak worden opgesteld om verblijfplaatsen die voor langere periode worden gebruikt, te beschermen;
- bijzondere aandacht worden besteed aan soorten van de Rode lijst, bijlage IV van de Habitatrichtlijn en bijlage 1 van de Vogelrichtlijn;

en tot slot:

- mogen geen werkzaamheden worden uitgevoerd die in strijd zijn met de verbodsbepalingen in de voor soorten meest kwetsbare periode.

Vogels

Alle vogelsoorten (uitgezonderd exoten) zijn beschermd. Bij uitvoering van werkzaamheden in het kader van een ruimtelijke inrichting geldt vrijstelling van de verboden als wordt gehandeld volgens een goedgekeurde gedragscode.

Als er geen gedragscode is, moet worden nagegaan of verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet worden overtreden. In dergelijk geval is het mogelijk ontheffing aan te vragen. Men

kan ook buiten het broedseizoen werken of starten voor het broedseizoen en de werkzaamheden continu laten voortduren waardoor geen verbodsbepalingen worden overtreden. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt dat het broedseizoen van ongeveer 15 maart tot 15 juli duurt.

Colofon

Opdrachtgever

Stichting Woningbeheer Assen

Contactpersoon

De heer J.A. Roffel

Rapport

BügelHajema Adviseurs

Fotografie

BügelHajema Adviseurs

Projectleiding

Mevrouw drs. P.E. de Jong

BügelHajema Adviseurs

Projectnummer

153.38.12.30.11

BügelHajema Adviseurs bv

Bureau voor Ruimtelijke

Ordering en Milieu BNSP

Vaart nz 48-50

Postbus 274

9400 AG Assen

Telefoon: (0592) 31 62 06

Telefax: (0592) 31 40 35

E-mail: assen@bugelhajema.nl

www.bugelhajema.nl

Vestigingen te Assen,

Leeuwarden en Amersfoort